

Addendum NHG-standaard Cervixuitstrijken

RMM Geijer

Herhalingsadvies vervalt bij uitstrijk zonder endocervicale cellen

Stand van zaken. Bij de laatste herziening van de richtlijnen voor het bevolkingsonderzoek op baarmoederhalskanker is het herhalingsadvies na een negatieve ECC-uitstrijk (uitstrijk zonder endocervicale component) gesteld op 6 maanden; na een tweede negatieve ECC-uitstrijk en bij normale overige codes werd de patiënt weer opgeroepen volgens het schema van het bevolkingsonderzoek.¹ Dit beleid was geformuleerd in afwachting van het hieronder gerefereerde follow-uponderzoek.

Nieuw. In een follow-uponderzoek in Nederland van alle screeningsuitstrijkjes uit 1990 en 1991 (ruim 500.000, follow-upduur 6,25-8,25 jaar) waren de percentages vervolgstrijkjes in de groep negatieve ECC-uitstrijkjes en de groep positieve ECC-uitstrijkjes vrijwel gelijk (in beide groepen circa 86%). De diagnose invasief cervixcarcinoom na een uitstrijkje met een normale uitslag was in beide groepen (met en zonder endocervicale cellen) gelijk (0,5%); ook wat betreft de premaligne afwijkingen (cervicale intra-epitheliale neoplasie I, II of III) waren er

geen verschillen in incidentie.² Dit onderzoeksresultaat wordt ondersteund door de uitkomst van de in 2001 gehouden zogenaamde Bethesda workshop over cervixdiagnostiek.³ Hierin wordt geadviseerd om de aan- of afwezigheid van een endocervicale of transformatiezonecomponent weliswaar te noemen, maar de negatieve ECC-uitstrijk toch als voldoende betrouwbaar te beschouwen.

Op grond hiervan is besloten dat vervoegd herhalen van een uitstrijkje na een negatief ECC-uitstrijkje niet zinvol is. Met ingang van januari 2002 is het advies vervallen om een negatief ECC-uitstrijkje vervoegd te herhalen. Het College voor Zorgverzekeringen (CVZ) heeft dit advies van de Coördinatie Commissie Baarmoederhalskanker (Cocomba) overgenomen.

Niet alle formulieren, protocollen en computersystemen zullen per januari 2002 aan de nieuwe beleidsregel zijn aangepast. Toch is ervoor gekozen om de veranderde beleidsregel op het genoemde tijdstip te laten ingaan. Gedurende een overgangperiode van 9 maanden zullen herhalingsuitstrijkjes wegens het ontbreken van endocervicale cellen nog door het bevolkingsonderzoek gehonoreerd worden.

Het blijft van belang dat de portio daadwerkelijk á vue wordt uitgestreken volgens de nu reeds geldende richtlijnen; op het aangepaste formulier wordt hiernaar gevraagd. Het al of niet aanwezig zijn van endocervicale cellen blijft in de uitslag vermeld. In geval van een niet á vue uitgestreken portio of onzekerheid daarover en een negatieve ECC-uitstrijk wordt geadviseerd het uitstrijkje te herhalen (waarbij de portio gezien wordt en á vue wordt uitgestreken).

Samenvattend: een herhalingsadvies is niet langer aan de orde indien het cervixuitstrijkje geen endocervicale cellen bevat. In dat geval hoeven vrouwen pas na vijf jaar weer een uitnodiging te ontvangen.

Noten

- 1 Appelman CLM, Bruinsma M, Collette C, Van Weel C, Geijer RMM. NHG-Standaard Cervixuitstrijken (eerste herziening). Huisarts Wet 1996;36:134-41.
- 2 Bos AB, Van Ballegooijen M, Van den Akker van Marle E, Hanselaar AGJM, Van Ootmarssen GJ, Habbema, DF. Endocervical status is not predictive of the incidence of cervical cancer in the years after negative smears. Am J Clin Path 2001;115:851-5
- 3 <http://bethesda.cancer.gov/>

Intermezzo

Marijke Hilhorst schrijft in *De vader, de moeder & de tijd* over het dementeringsproces van haar ouders. Het is een mild en intiem boek. Om licht te huiveren en hard te lachen. Eenvoudige woorden klinken bijna poëtisch. Een boek vol gestileerde wanhoop. Neem het stukje 'Het Amstelhotel' als de ouders in een verpleeghuis zitten: 'Sinds kort zijn de vader en de moeder in het tehuis voor het middageten ingedeeld aan de tafel met de smakkers, knoeipotten, tandelozen, slurpers en spugers. Het personeel noemt deze tafel 'Het Amstelhotel'.

Soms houd ik ze daar gezelschap, zoals op deze herfstdag.

De vader stopt het in stukjes gesneden vlees in de zak van zijn colbert: 'Het is taai en waar moet ik het anders laten'. De moeder krijgt tot moes gemalen voedsel omdat ze niet goed meer kan kauwen. De vader meent aan deze tafel te moeten zitten vanwege de moeder en dat bevalt hem maar niks. Ze kibbelen. Opeens zegt de moeder: 'Als het zo doorgaat, dan zeg ik: Hilhorst, ik heb er genoeg van, en dan ga ik'.

'Waarheen,' vraag ik.

'Nou gewoon, naar mijn moeder.'

